

Іванова Світлана Миколаївна,
*викладач,
ВСП «Ірпінський ФК НУБіП України»,
м. Ірпінь, Україна*

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ СКЛАДАННЯ ТА ПОДАННЯ ІНТЕГРОВАНОЇ ЗВІТНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

У міру динамічного розвитку компаній та ускладнення ведення бізнесу фінансова звітність вже не є достатнім та єдиним джерелом актуальної інформації для її користувачів. Очевидно, що при всій значущості представлених у бухгалтерській звітності фінансових показників, вони містять інформацію про факти господарського життя, що вже відбулися, і тим самим відображають лише поточний стан справ. У свою чергу активно підвищується попит на надання інформації про подальший розвиток корпорацій у середньо- та довгостроковій перспективі, а також на інші нефінансові показники. Зокрема, така новаторська модель звітності як інтегрована звітність може задовольнити цей попит із боку зацікавлених стейкхолдерів.

Аналіз наукових публікацій на тему дослідження показав, що проблеми та перспективи розвитку інтегрованої звітності в останні кілька років активно досліджуються в роботах провідних вітчизняних вчених у галузі бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту: Давидюк Т.В., Костирко Р. О., Лаговська О. А., Ложніков І. Н., Кузнецова С. А., Сафанова Ф. Ю., Хомин П. Я., та багато інших.

Одним із факторів, що визначає напрями подальших наукових досліджень у сфері бухгалтерського обліку є негативний вплив людини на навколишнє природне середовище. З метою його мінімізації була розроблена концепція сталого розвитку, що передбачає таке використання природних ресурсів та здійснення інвестицій, що в цілому мають забезпечити сталий розвиток, тобто створюють необхідні передумови для забезпечення матеріальних потреб людей у майбутньому. Успішна реалізація концепції сталого розвитку можлива лише за умови побудови ефективної системи контролю підприємствами, які функціонують на засадах сталого розвитку, що передбачає необхідність відповідного удосконалення облікової системи як основного засобу інформаційної підтримки системи управління.

Проте, незважаючи на розвиток у сфері стандартизації інтегрованої звітності, враховуючи особливості національної системи бухгалтерського обліку, залишається багато проблем, які необхідно вирішити, а процес інтегрованої звітності став традиційною практикою для вітчизняних підприємств.

Р.Дж. Еклз та М.П. Крзус запропонували модель глобального впровадження інтегрованої звітності, яка включає три основні взаємопов'язані етапи: 1) адаптації; 2) усвідомлення; 3) прискорення [42, с. 60].

Водночас, щоб забезпечити реалізацію цієї стратегії, особливо для українських компаній, необхідно забезпечити вирішення таких питань при реалізації інтегрованого звіту:

1) Трансформація національної системи бухгалтерського обліку з метою переходу від концепції формування фінансової інформації до фінансової та нефінансової інформації. Це питання можна розбити на кілька детальніших підпроблем:

- розширити кількість об'єктів системи обліку, які будуть змістовно заповнювати інтегрований звіт компанії, як описано в дослідженнях С. Адамс та Р. Сімнетт [1, с. 299–300], К.В. Безверхий [2, с. 14].

Оскільки згідно з проектом міжнародного формату інтегрованого звіту визначено необхідність розкриття інформації про різні види капіталу (фінансового, промислового, інтелектуального, людського, соціального, природного) [3, с. 2], об'єкти обліку повинні включати відповідні види капіталу, і цей капітал на сьогоднішній день недоступний або він є частиною інших видів корпоративних активів.

Крім того, досі залишається невирішеною проблема оцінки нових видів капіталу, оскільки застосування методів історичної вартості, наприклад інтелектуального капіталу, не може задовольнити потреби інвесторів, оскільки не може відображати справжню ринкову вартість інвесторів. Подібна ситуація і з оцінкою природного капіталу, оскільки на сьогоднішній день не існує загальноприйнятої методики облікової оцінки невідновлюваних природних ресурсів, а існуючі методи обліку не враховують повною мірою специфічні обставини таких природних ресурсів та розмір капіталу.

Не вистачає затверджених методів формування інтегрованих звітів, на що вказують К.В. Безверхий [2, с.14] та Ф.Ю. Сафанова [4, с. 53]. Якщо традиційні системи бухгалтерського обліку мають історично сформовані інструменти збору, обробки, передачі та узагальнення фінансової інформації, то в порівнянні з рекомендаціями GRI G4 (2015 р.), процедури формування інтегрованого звіту досі не зрозумілі, оскільки більшість організаційних аспектів інтегрованої звітності), що не було розкрито у форматі проекту міжнародного комплексного звіту. На відміну від різноманітних спеціальних звітів позапланового капіталу до появи комплексних звітів, їх регулярне формування є витратним процесом, тому не всім компаніям може бути цілком придатним для їх виконання;

- відсутність добре навчених бухгалтерів для забезпечення процесу підготовки та видачі інтегрованої звітності. Особливо з цього приводу К. Буско та інші вказували на те, що процес побудови комплексної звітності необхідно передати бухгалтерам, які займаються управлінським обліком [45, с. 40], оскільки вони пройшли більш ґрунтовну професійну підготовку з формування

інформації. розкриє стратегічний розвиток бізнес-моделі організації та може описати процес створення вартості на підприємстві.

2) Перетворення моделі інвестиційного рішення користувача на основі вичерпної інформації звіту. Хоча інвестори вимагають вичерпного звіту для розкриття інформації про стратегію компанії, фактори, що формують і руйнують її вартість, а також нову структуру капіталу, сьогодні не існує системи прийняття інвестиційних рішень на їх основі.

Одностороннє зосередження уваги на інтегрованому звіті інвестора обмежується вимогами важливості, що створює серйозну перешкоду для його постійного обов'язкового застосування для всіх компаній, особливо в країнах, де інвестори не є основними користувачами бухгалтерської інформації.

3) Забезпечити бухгалтерську та інформаційну безпеку підприємства. Настанови (стратегічні пріоритети та майбутні напрямки, відповіді зацікавлених сторін), запропоновані у форматі проекту міжнародного інтегрованого звіту, розроблені для забезпечення актуальності інформації інтегрованого звіту для користувачів. Однак дотримання цих правил може призвести до розкриття конфіденційної інформації в інтегрованому звіті, що може зашкодити продовженню діяльності компанії, оскільки її можуть використовувати конкуренти.

Слід запровадити стандартизацію структури інтегрованої звітності, тим самим це забезпечить необхідний рівень сумісності інформації, задовольняючи тим самим інформаційні потреби зацікавлених користувачів і знижуючи їх витрати на пошук інформації. Використання стандартизованої звітності в аудиті сприятиме повноцінному об'єктивному аналізу економічної стійкості організацій та перспектив її розвитку.

Важливо звернути увагу на обсяг аналітичної інформації в структурі інтегрованої звітності. Використання в якості звітної інформації даних порівняльного галузевого і регіонального аналізу, застосування коефіцієнтів, графіків, схем, таблиць при розкритті фінансових і нефінансових даних, а також застосування кількісних галузевих показників підвищує порівнянність звітності, робить її більш зрозумілою і дозволяє користувачам знизити витрати на пошук необхідної інформації.

Таким чином, можна зробити висновок, під час поступового запровадження концепції інтегрованої звітності у практику великих підприємств, необхідно вирішити низку проблем теоретико-методологічного та організаційного характеру. Вирішення яких дозволить активізувати процес формування інтегрованих звітів та у цілому сприятиме розвитку облікової системи на підприємствах, які функціонують на засадах сталого розвитку.

Список використаних джерел:

1. Adams S. *Integrated Reporting: An Opportunity for Australia's Notfor-Profit Sector* / S. Adams, R. Simnett // *Australian Accounting Review*. 2011. Volume 21. Issue 3. P. 292–301.
2. Безверхий К.В. *Методичні засади формування інтегрованої звітності підприємства. Облік і фінанси*. 2014. № 3 (65). С.8-14.
3. *Проект міжнародного формату інтегрованої звітності <IR>*. URL: bdo.com.ua/integrirovannaja_otchetnost (дата звернення: 12.10.2021).

4. Сафанова Ф.Ю. Методика формирования интегрированного отчета: дис. к.э.н.: спец. 08.00.12 «Бухгалтерский учет, статистика»/ Ф.Ю. Сафанова. Санкт-Петербург, 2014. С.227.

УДК 657.9

Коршикова Рената Сергіївна,
к.е.н., доцент кафедри бухгалтерського обліку та консалтингу,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»,
м. Київ, Україна

ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СТАВКИ ДИСКОНТУВАННЯ ДОВГОСТРОКОВИХ ФІНАНСОВИХ АКТИВІВ

При формуванні своєї звітності відповідно до положень міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) суб'єкти господарювання мають чітко дотримуватися усіх вимог зазначених документів. Серед них – обов'язкове визначення теперішньої вартості як бази для формування первісної оцінки значної кількості активів та зобов'язань. Тому на сьогодні методичні аспекти процесу дисконтування можна вважати одним із найскладніших питань обліку.

Процедура дисконтування, насамперед, стосується оцінювання окремих видів дебіторської та кредиторської заборгованості, що передбачено МСФЗ 9 «Фінансові інструменти» [1]. Поряд з тим, вимоги застосування теперішньої вартості як первісної оцінки містяться також і в інших міжнародних стандартах, зокрема в МСФЗ 15 «Дохід від договорів з клієнтами», МСФЗ 16 «Оренда», МСБО 36 «Зменшення корисності активів» тощо [2,3,4]. Оскільки вимоги наведених стандартів мають певні особливості, то зосередимо увагу тільки на аналізі підходів до вимірювання вартості фінансових активів.

Відповідно до МСФЗ 9 суб'єкт господарювання, що звітує, під час первісного визнання оцінює фінансовий актив за його справедливою вартістю плюс витрати на операцію, які можуть бути безпосередньо віднесені на придбання такого активу, якщо останній не оцінюється за справедливою вартістю через прибуток або збиток [1, п. 5.1.1]. Винятком з цієї вимоги є торговельна дебіторська заборгованість, яка не містить так званий суттєвий компонент фінансування.

Формування первісної вартості дебіторської заборгованості за допомогою процедури дисконтування очікуваних майбутніх грошових потоків здійснюється за такою формулою:

$$PV = FV : (1 + i)^n, \quad (1)$$

де:

FV - майбутня вартість;

PV – теперішня (поточна) вартість;

i - ставка дисконтування;

n - термін (число періодів).